

การศึกษาปัญหาสารเสพติดของผู้ต้องขังใน ทัณฑสถานหญิงภาคใต้

พิไลรัตน์ ทองอุไร, สส.ม.*

ขวัญตา บาลทิพย์, พย.ม.*

บทคัดย่อ

การศึกษาปัญหาสารเสพติดของผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงภาคใต้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพร่วมกับเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการใช้และจำหน่ายสารเสพติดของผู้ต้องขังสตรีในทัณฑสถานหญิงภาคใต้ ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงจังหวัดสงขลา ที่เริ่มจำคุกตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นไป ด้วยคดีเกี่ยวกับยาเสพติด คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 220 คน และเก็บข้อมูลได้สมบูรณ์ 124 คน คิดเป็นร้อยละ 56.36 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาจากการทำกลุ่ม Focus group discussion รวมทั้งจากการสังเกตและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเน้นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดและวิถีชีวิต ตลอดจนพฤติกรรมกรรมการเสพติดและการจำหน่ายสารเสพติดวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามวิธีของโคไลซซี่(Colaizzi's phenomenology) และข้อมูลเชิงปริมาณเป็นร้อยละ ผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษาศาสนาพุทธ อาชีพรับจ้าง รายได้อยู่ระหว่าง 2,001-4,000 บาท สถานภาพในครอบครัวเป็นบุตร ร้อยละ 61.3, 56.5, 89.0, 67.7 และ 38.7 พบว่า เสพยาบ้า บุหรี่เหล้า และกัญชา ร้อยละ 86.3, 66.9, 46 และ 31.5 ค่าใช้จ่ายในการใช้สารเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 100-300 บาท ต่อวันร้อยละ 35.5 มีบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน และชุมชนเสพสารเสพติด ร้อยละ 13.7, 76.2 และ 84.7 ส่วนใหญ่เคยจำหน่ายหรือเสพสารเสพติด ร้อยละ 65.3 และ 61.3 สาเหตุที่เสพสารเสพติดเกิดจากการอยากลอง มีปัญหาครอบครัว ทำงานได้มากขึ้นร้อยละ 60.5, 43.7 และ 41.1 ต้องโทษครั้งแรกร้อยละ 84.7 ความรู้ลักษณะสัมภาษณ์รู้สึกคิดถึงบ้านและครอบครัว เครียด วิตกกังวล ร้อยละ 87.2, 59.7 และ 28.2 ตามลำดับ สุขภาพทั่วไปแข็งแรงและอ้วนขึ้นร้อยละ 70 ส่วนใหญ่รับรู้ว่าคนในครอบครัวเสียใจ ร้อยละ 71.8 รับรู้ว่าขณะต้องโทษสามารถถอนสารเสพติดได้ร้อยละ 64.5 เมื่อพ้นโทษจะเลิกจำหน่ายและเสพสารเสพติด จะกลับไปสนใจและช่วยครอบครัวมากขึ้น และจะบอกคนอื่นไม่ให้เสพสารเสพติด ร้อยละ 98.6, 89.5, 87.9 และ 83.1 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัญหาสารเสพติด ผู้ต้องขัง ทัณฑสถานหญิง ภาคใต้

*คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Substance Abuse among Female Inmate in Southern Thailand

Pilairat Tongurai, M.Sw.*

Kwanta Baltip, M.N.S*

Abstract

The purpose of this qualitative and quantitative study was searching the problems related user and seller drug among female inmates in a southern jail of Thailand. The population were female inmates whom have been first sentenced by drug cases since 2002. The purposive sampling is used from 220 drug cases. The complete data collections were found in 124 cases which is 56.4 %. The instrument was developed from focus group discussion and observation including in-depth interview. Quatitative data were analyzed using Colaizzi' phenominological. The result revealed that most female inmates were 21-30 years old, low education as primary school, buddhism, employee, income ranged 2001-4000 Baht per month, family status as daughters (61.3%,56.6%,89.0%,67.7%,38.7% and 41.1% respectively). The substance used were amphetamine, tobacco, alcohol and marihuana (86.3%,66.9%,46.0%,and 31.5% respectively). They spent 100-300 Baht per day for drug use (35.5%). Having drug users as members of family, next door and neighbor were found (13.7%,76.2% and 84.7%). Being sellers and users(65.3% and 61.3%). Resons for usage were trial, having family problems and prolonging workhours (60.5%,43.7%and 41.1%). Feeling during interview are homesick stress and anxiety but physical condition are healthy and weight gained. (87.2%59.7%,28.2% and 70%). Most had awereness of family sorrow regarding there persons (71.8%). Having an idea of drug guit while in jail (64.5%). After discharge they wish to quit of being drug sellers and users and give more attention and support their families (98.6%,89.5% and 87.9%). Moreover they wish to warn other person not to use drug(83.1%).

Key words : drug abuse, female inmate, a southern jail

*Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

บทนำ

ปัญหาเสพติดแพร่ระบาดทั้งในด้านผู้เสพและผู้จำหน่ายและมิได้จำกัดเฉพาะผู้ใช้แรงงานหรือผู้ที่ไร้อาชีพเท่านั้น ยังระบาดในหมู่เยาวชน รวมทั้งแพร่กระจายเข้ามาในสถาบันครอบครัว โดยเฉพาะยิ่งในภาวะเศรษฐกิจถดถอยครอบครัวเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นปัญหาสารเสพติดจึงแพร่กระจายอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้นในสังคมไทย จากการที่ฟิลิโรจน์ ทองอุไรและนิมนวล สุภกานันต์¹ ได้ทำการสำรวจขั้นต้นที่ทัณฑสถานหญิงจังหวัดสงขลาเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2543 พบว่า มีผู้ต้องขังหญิงมีคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถึงร้อยละ 82.2 คดีลักทรัพย์ร้อยละ 2.7 และพบว่าคดีลักทรัพย์ส่วนใหญ่เกี่ยวเนื่องจากยาเสพติดและผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีภาระในการเลี้ยงดูบุตรร้อยละ 83.6 ผลของยาเสพติดและการติดยาที่มีต่อเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันโดยพบร้อยละ 8.1 ในเพศชายและ 4.3 ในเพศหญิง ข้อมูลยังแสดงให้เห็นถึงการใช้จ่ายต้องห้ามต่าง ๆ ซึ่งเพศหญิงอาจมีพฤติกรรมในทางที่จะพึ่งพาและแพร่ขยายอย่างรวดเร็วกว่าเพศชาย² มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสารเสพติดของผู้ต้องขังสตรีในภาคใต้ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการกับปัญหาสารเสพติดในผู้ต้องขังสตรีในภาคใต้

วัตถุประสงค์และวิธีการ

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณร่วมกัน โดยเลือกประชากรที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) คือผู้ต้องขังหญิงที่ต้องคดียาเสพติดตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นไป 220 คน ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ 124 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 โดยดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน 2545 การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังจำนวน 10 คน และผู้ดูแล 2 คนเพื่อทำกลุ่ม

สนทนา(focus group) และสังเกต รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีของโคไลซซี่ (Colaizzi's phenomenology)³ นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมกับการใช้หรือจำหน่ายสารเสพติดโดยแบบสัมภาษณ์ในเชิงปริมาณนั้น มีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นจิตแพทย์อาจารย์พยาบาล และพยาบาลจิตเวชจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา(content validity) และทดสอบ Internal consistence ของเครื่องมือโดยวิธีของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.78

ผล

ประชากรที่ศึกษามีอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 61.3 ระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 56.5 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 89.0 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 67.7 มีรายได้อยู่ระหว่าง 2,001-4,000 บาท ร้อยละ 32.3 และมีสถานภาพในครอบครัวเป็นบุตร ร้อยละ 38.7

สารเสพติดที่ผู้ต้องขังเสพมากที่สุด คือ ยาบ้า ร้อยละ 86.3 รองลงมา คือ บุหรี่ เหล้า และกัญชา ร้อยละ 66.9, 46.0 และ 31.5 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายในการซื้อยาเสพติดต่อวันอยู่ระหว่าง 100-300 บาท ร้อยละ 35.5 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเสพสารเสพติด มากที่สุด คือ ในชุมชนมีผู้ใช้สารเสพติด ร้อยละ 84.7 มีเพื่อนบ้านเสพสารเสพติด ร้อยละ 72.6 และมีคนในครอบครัวเสพ ร้อยละ 29.8 ผู้ต้องขังเคยจำหน่าย ร้อยละ 65.3 เสพอย่างเดียว ร้อยละ 38.7 และทั้งเสพร่วมกับจำหน่าย ร้อยละ 61.3 สาเหตุของการเสพยาเสพติด พบว่า ความอยากลองเป็นสาเหตุที่สำคัญสูงสุด ร้อยละ 60.5 รองลงมา คือ ทำงานได้มากขึ้น ปัญหาครอบครัว อยากรู้อยากเห็นและเครียด ร้อยละ 41.1, 34.7, 28.2 และ 25.8 ตามลำดับ ประชากรถูกจำคุกเป็นครั้งแรก ร้อยละ 84.7 และขณะสัมภาษณ์มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำน้อยกว่า 5 เดือน ร้อยละ 30.5

การรับรู้และความรู้สึกขณะต้องโทษ พบว่า ความรู้สึกคิดถึงบ้านและครอบครัวเกิดขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 78.2 รองลงมา คือ รู้สึกเครียด ร้อยละ 59.7 และ รู้สึกวิตกกังวล ร้อยละ 28.2 ตามลำดับ ความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังด้วยกัน พบว่า ไม่เคยทะเลาะกับเพื่อน ร้อยละ 67.7 และการปรับตัวขณะต้องโทษโดยการคุยกับเพื่อน ร้อยละ 65.3 รองลงมา คือ พยายามไม่คิด ร้อยละ 50 เขียนจดหมายถึงบ้าน ร้อยละ 40.3 สวดมนต์ ไหว้พระ ร้อยละ 35.5 รับรู้ว่าคนในครอบครัวเสียใจเมื่อทราบว่าจะต้องโทษ ร้อยละ 71.8 แต่อย่างไรก็ตาม ครอบครัวมักให้กำลังใจ ร้อยละ 46.8 สาเหตุที่ไม่บอกครอบครัวจะเสียใจ ร้อยละ 21 รองลงมา คือ ไม่กล้าบอก หรือไม่อยากบอก ร้อยละ 19.4 การมาอยู่ในเรือนจำทำให้อดยาได้ ร้อยละ 64.5 สำหรับวิธีที่ให้อดยาได้ถาวรคือ การทำใจของตนเอง ร้อยละ 82.3 สำหรับอาการที่เกิดขึ้น พบว่า การอดยาทำให้มีอาการง่วงนอน ร้อยละ 72.6 มีอาการอ่อนเพลีย ร้อยละ 64.5 และอาการปวดเมื่อย ร้อยละ 58.1 สำหรับอาการที่เกิดขึ้นจะเป็นอยู่นาน 7-8 วัน จะมีวิธีการระงับอาการต่างๆ โดยการพยายามอดทน ร้อยละ 47.6 รองลงมา อาบน้ำ ร้อยละ 27.4 สำหรับสุขภาพขณะอยู่เรือนจำ พบว่า ส่วนใหญ่มีสุขภาพแข็งแรงและอ้วนขึ้นกว่าเดิม ร้อยละ 70

เมื่อพ้นโทษออกจากทัณฑสถานผู้ต้องขังบอกว่าจะไม่กลับไปจำคุก และเสพยาเสพติดอีก ร้อยละ 98.6 และ 89.5 และจะกลับไปสนใจและช่วยเหลือครอบครัวมากขึ้น ร้อยละ 87.9 ช่วยหารายได้ ร้อยละ 93.5 ทำประโยชน์ต่อสังคมโดยการบอกไม่ให้คนอื่นเสพยาเสพติด ร้อยละ 83.1

วิจารณ์

จากผลของการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังสตรี ส่วนใหญ่อยู่ในวัยรุ่นตอนปลายอายุระหว่าง 21-30 ปี

มีการศึกษาดำ ระดับประถมศึกษา รายได้น้อย ระหว่าง 2,001-4,000 บาทต่อเดือน อาชีพรับจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา^{4,5,10} ที่พบว่าอายุของผู้เสพยาเสพติดอยู่ในช่วงวัยรุ่นหรือวัยรุ่นตอนปลายและการศึกษาของกรมราชทัณฑ์และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด⁶ ที่ศึกษาสถานการณ์เสพยาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง พบว่า มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ชั้น ป.1-ป.4 อาชีพรับจ้างเริ่มเสพยาเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 16-20 ปี งานวิจัยทั้งหลายที่พบว่าอายุของผู้เริ่มเสพยาเสพติดน้อยลงเรื่อยๆ^{4,7,8} และพบมากขึ้นในกลุ่มเด็กและสตรี ในการศึกษาของโสภา ชูพิชัยกุลและคณะที่รวบรวมโดยปปส.และการทรวงศึกษาธิการ⁹ ซึ่งได้ศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดของเด็กและเยาวชนย่านชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กและเยาวชนเริ่มใช้สารเสพติดเมื่ออายุ 11-14 ปี มีการศึกษาน้อยและฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่พบว่าบุคคลในครอบครัวเพื่อนบ้านและชุมชนติดยาเสพติด มีการจำหน่ายในชุมชนและสาเหตุการติดยาเพราะอยากลอง ปัญหาครอบครัว อยากรู้อยากลอง เครียด ซึ่งสอดคล้องกับการรายงาน^{4,9,10} ที่ผู้เสพยาได้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดจากเพื่อนมากที่สุด และรายงานถึงเยาวชนที่ติดสารเสพติดส่วนมากจะอาศัยอยู่บ้านเช่าตามลำพัง หรือหอพักเอกชนหรือบ้านเพื่อน อยู่ในแหล่งสลัมหรือใกล้เคียงแหล่งสลัมเมื่อมีเวลาว่างมักจะไปเที่ยวกับเพื่อนๆ บิคา มารดามีการหย่าร้างหรือแยกกันอยู่มากกว่าเยาวชนที่ไม่ติดสารเสพติด¹⁰ นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติ¹¹ กล่าวถึงการเสพยาเสพติดยังเกี่ยวข้องกับการมีสมาชิกในครอบครัวติดยา เช่น บิดาหรือมารดาที่ติดยา ย่อมทำให้มีผลกระทบต่อสมาชิกคนอื่น ได้แก่ บุตรหรือญาติคนอื่น ๆ รวมทั้งการระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนหรือที่ทำงาน ดังนั้นปัจจัยสิ่งแวดล้อมจึงมีอิทธิพลต่อการเสพยาเสพติด^{9,12} ของเยาวชนโดยเฉพาะเพื่อนและชุมชน การหาสารเสพติดได้ง่าย รวม

ทั้งการว่างงาน ปัญหาเศรษฐกิจ ส่วนสาเหตุของการคิด
สารเสพติดผู้เสพมีความอยากลอง ควบคุมกับอยาก
สนุกสนาน และมีปัญหาครอบครัว หรือเครียด^{4,8,12,13}

ข้อมูลเกี่ยวกับการต้องโทษในทัณฑสถาน
ส่วนใหญ่เป็นการถูกจำคุกครั้งแรก ครอบครัวไม่ทราบ
ว่าต้องโทษในทัณฑสถาน ไม่อยากให้ครอบครัวทราบ
เกรงว่าจะเสียใจ มีสถานภาพสมรสเป็นภรรยาหรือเป็น
บุตร และเสพแล้วทำให้ทำงานได้มากขึ้น ทั้งนี้เริ่มจาก
ผู้ต้องขังกลุ่มนี้ มีปัญหาทางเศรษฐกิจต้องการจำหน่าย
ยาเสพติดเพื่อหารายได้ให้ครอบครัว สอดคล้องกับ
ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังเป็นผู้จำหน่าย ถึงร้อยละ 65.3
และเป็นทั้งผู้เสพและจำหน่าย ร้อยละ 61.3 ดังการศึกษา
ของพิไลรัตน์ และนิมนวาล¹ ที่ศึกษาความรู้สึกและความ
ต้องการของผู้ต้องขังสตรี ในทัณฑสถานหญิง จังหวัด
สงขลา พบว่า ผู้ต้องขังสตรีที่ต้องขังคดียาเสพติดมีถึง
ร้อยละ 82.2 นอกจากนี้ยังพบว่ายาเสพติดแพร่สู่เด็ก
และสตรีอย่างรวดเร็ว การศึกษาของพิไลรัตน์ ทองอุไร
และนิมนวาลสุกกำเนิด¹ พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีภาระ
ทางครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงดูบุตรและ
ต้องการมีครอบครัวที่อบอุ่น ถึงร้อยละ 83.6 ผู้ต้องขัง
กลุ่มนี้เมื่อถูกจับต้องโทษจึงไม่ต้องการให้ครอบครัว
ทราบเพราะเกรงจะเสียใจ และจากการสำรวจความรู้สึก
ขณะต้องโทษ ผู้ต้องขังบอกว่า คิดถึงบ้าน คิดถึง
ครอบครัวมีความเครียด วิตกกังวล เป็นข้อมูลสนับสนุน
ได้อีกส่วนหนึ่งว่าครอบครัวมีความหมายต่อผู้ต้องขัง
คดียาเสพติดซึ่งรวีวรรณ ศรีสุชาติ¹ ได้กล่าวไว้ใน
บทความเรื่องแนวทางสำหรับครอบครัวในการดูแล
หลังการบำบัดยาเสพติดว่า “ถ้าเพียงแค่ผู้เสพยาและ
ครอบครัวจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจเส้นทางสู่การเลิกยาและ
ร่วมมือกัน ด้วยการเรียนรู้เทคนิควิธีการอันชาญฉลาด
ในการเลิกยา จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น”
นอกจากนี้เป็นที่น่าสนใจว่าผู้ต้องขังกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่
ไม่ทะเลาะกับเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกัน และมีวิธีการปรับ
ตัวกับความเครียดด้วยการคุยกับเพื่อน ใช้วิธีอดทน

ข่มใจ พยายามไม่คิด มีการรับรู้หรือจิตสำนึกที่ดี
ต่อการปรับตัวเกี่ยวกับสารเสพติด โดยบอกว่า สามารถ
ถอนยาได้ตลอดและคิดว่าอยู่เรือนจำทำให้อดได้ง่ายวิธี
ที่ทำให้อดได้อย่างถาวรคือ อยู่หัวใจของผู้เสพจะไม่กลับ
มาเสพหรือจำหน่ายอีกเมื่อพ้นโทษอยากช่วยสังคมโดย
การบอกกล่าว ไม่ให้ผู้อื่นมาใช้สารเสพติด มีถึงร้อยละ
83.1

การรับรู้เรื่องสุขภาพเนื่องจากสารเสพติด
พบว่าผู้ต้องขังบอกว่าการถูกจำคุกทำให้สามารถเลิกยา
เสพติดได้ แต่การอดยาทำให้ง่วงนอน อ่อนเพลีย และ
ปวดเมื่อย ซึ่งเป็นอาการของการขาดยา ซึ่งขึ้นกับชนิด
ของยาที่เสพ¹¹ และผู้ต้องโทษสามารถปรับตัวจาก
อาการดังกล่าว โดยการอาบน้ำและใช้วิธีข่มใจ รวมทั้ง
การสวดมนต์ไหว้พระเป็นการนำศาสนามาช่วยทาง
ด้านจิตใจซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโสภานุพิชยกุล
และจักเทพ เอมอรบุตรที่รวบรวมโดยปปส.และ
กระทรวงศึกษาธิการ⁴ ได้ศึกษาวิธีการนำศาสนาเข้ามา
มีส่วนในการแก้ปัญหาสารเสพติด ทั้งภาครัฐและเอกชน
พบว่ามีผู้นำศาสนาใช้ในการป้องกันและการ
บำบัดโดยเฉพาะในเรือนจำมีการนิมนต์พระสงฆ์มา
เทศนาสั่งสอน รวมทั้งวิทยากรภายนอกมาช่วยแนะ
นำสั่งสอน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้นำความรู้เรื่องสุขภาพจิต
กับยาเสพติด มานำเสนอให้ผู้ต้องเกิดความเข้าใจและ
สร้างความสนิทสนมคุ้นเคยจากผู้ต้องขังให้เกิดความไว
วางใจ ยินดีร่วมมือให้ข้อมูลและรับฟังข้อมูลที่วิทยากร
เสนอแนะเพื่อนำไปใช้ และหลังจากต้องโทษในเรือน
จำ พบว่าผู้ต้องขังแข็งแรงและอ้วนขึ้น อาจเป็นเพราะ
การเลิกยาช่วยให้สุขภาพดีขึ้น และในเรือนจำได้รับ
ประทานอาหารครบ 3 มื้อ

ผู้ต้องขังมีความคิดจะออกไปช่วยครอบครัว
มากขึ้น เอาใจใส่ครอบครัวเพิ่มขึ้น อยากทำประโยชน์
ให้กับสังคมและขอให้สังคมให้โอกาส ซึ่งสอดคล้อง
กับการศึกษาของ พิไลรัตน์ ทองอุไรและขวัญดา
บาลทิพย์¹² ที่ศึกษาแผนชีวิตของหญิงหลังต้องโทษ

จำคุกที่ต้องการตั้งต้นชีวิตใหม่ โดยการทำงานอย่างสุจริต จะออกไปเป็นตัวอย่างของแม่ที่ดีเป็นลูกที่ดี สร้างครอบครัวให้อบอุ่น นอกจากนี้แนวโน้มของการดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง กำลังได้รับการเอาใจใส่จากหน่วยงาน ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้ผู้ต้องขังเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นเช่น กรมสุขภาพจิตได้ดำเนินโครงการนำร่องการอบรมหลักสูตรการดูแลสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง¹⁴ และช่วยเหลือผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนและหลังจำคุก

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาต่อเนื่องในผู้ต้องขังที่มีบุตรที่ยังเป็นวัยเด็กเล็กทั้งในและนอกทัณฑสถานว่ามีผลกระทบต่อคุณภาพการดูแลบุตรอย่างไร เพื่อให้ข้อเสนอแนะหามาตรการหรือกำหนดนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณแผ่นดินในชุดโครงการวิจัยยาเสพติดของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2545 ซึ่งมีรองศาสตราจารย์ช่อฉัตรสุริยา เป็นหัวหน้าชุดโครงการวิจัย และขอบคุณคุณสุวารี รวบทองศรี อดีตผู้อำนวยการทัณฑสถานหญิง จังหวัดสงขลา คุณปริดา อุรุวรรณ เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเก็บข้อมูลตลอดจนผู้ต้องขังที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. พิไลรัตน์ ทองอุไร และนิมนต์สุกกำเนต. ความรู้สึกและความต้องการของผู้ต้องขังสตรีในทัณฑ-สถานหญิง. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2543.

2. The National Institute on Drug Abuse Bureau [online] 1990; [1 screen]. Available from: <http://165.112.78.61/STRC/Role6.ht>.
3. Coward D, Lewis F. The Life Experience of Self Transcendence in Gay men with AIDS. *Oncology Nursing Forum*1993; 20: 1363-9.
4. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและกระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ; 2540.
5. ขวลิศ ขอมณี. ความสัมพันธ์ของยาเสพติดกับการก่ออาชญากรรม. กรุงเทพฯ: กองวิชาการและแผนงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด; 2534.
6. กรมราชทัณฑ์และสำนักงาน ป.ป.ส. การศึกษาภาวะการเสพติดของยาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์; 2533.
7. สมณฑา กุลฉิมชัย, พิไลรัตน์ ทองอุไร, คมมนรรศกานา, เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, ฌอนอมศรี อินทนนท์ รายงานบทคัดย่อวิจัยประจำปีเรื่องปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการเสพติดในहांจังหวัดชายแดนภาคใต้. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2534.
8. WHO. Guide to Drug Abuse Epidemiology. Geneva; World Health Organization; 2000.
9. รวิวรรณ ศรีสุชาติ. แนวทางสำหรับครอบครัวในการดูแลหลังการบำบัดยาเสพติด. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย 2546; 11: 97-101.
10. สาวิตรี อัยฉัตรกรชัย. การดูแลรักษาผู้ใช้สุราและสารเสพติดในเวชปฏิบัติทั่วไป. สงขลา: ภาควิชาจิตเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2546.
11. Rassool H. Substance use and Misuse: Nature, Context and Clinical Intervention. Cornwall: MPG Book Ltd; 1998.
12. พิไลรัตน์ ทองอุไร และขวัญดา บาลทิพย์. การศึกษาแผนชีวิตของหญิงหลังต้องโทษ. สงขลา: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2546.
13. ซึ่มเด็กคิดแม่ในคุกโตขึ้นเข้าๆ ออกคุก. ไทยรัฐ 2546 กันยายน 26; 16 (คอลัมน์ 2).
14. ดวงดา ไกรภัสสรพจน์. การประเมินโครงการนำร่องการอบรมหลักสูตรการดูแลสุขภาพจิตผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ: สถาบันกัลยาธราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต; 2544.